

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioveana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucașfântul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 13 August 1904.

Nr. 33.

Asigurările contra focului.

În timpul din urmă ziarele cotidiene, atât cele din capitală, cât și cele din provincie, aduc zilnic sciri și rapoarte lungi despre groaznice incendii întâmplare pretutindena în țară, incendii, cărora în multe părți le-a căzut pradă și acele puține cereale, de cari bieții agricultori au avut parte în acest an secetos.

Incendii s'au mai întâmplat și în alți ani, pe timpul secerișului ori după aceea; nici când însă pagubele cauzate nu vor fi fost atât de simțitoare pentru cei atinși de astfel de nenorociri, ca și în acest an economic extraordinar de nefavorabil, când în special populațiunea rurală și-așa are să sufere greu consecuențele păgubitoare ale lipsei de nutreț și de porumb.

Dacă contra secetei nu există mijloace omenesci, doară irigațiunile, cari însă nu se pot introduce pretutindena ori sunt de cele mai multe-ori prea costisitoare, apoi nu tot astfel este cu incendiile, al căror efect păgubitor se poate paraliza în parte cu ajutorul instituțiilor moderne de asigurare, a societăților de asigurare, cari în țările mai înaintate în cultură sunt deja de mult recunoscute, drept niște factori economici de cea mai mare importanță, chemați a conserva bunăstarea poporului și a-l feri de sărăcie. La noi în țară asigurările, în general, încă n'au ajuns să aibă în viața populațiunii rolul cel merită aceasta instituțiune. Poporul nostru în special, conservativ din fire cum este, se împretinesce de tot greu cu asigurările și este în marea sa majoritate încă nepătruns de binefacerile ce i-le pot oferi societățile de asigurare. Dovadă, că cele mai multe rapoarte a-le ziarelor noastre despre incendii în satele românesce se încheie și acum, ca și înainte cu câteva decenii cu observarea devenită deja stereotipă: „edificiile durere n'au fost

asigurate” ori „asigurați au fost puțini din cei incendiați”. Aceasta trebuie să se schimbe. Dacă am progresat pe toate terenele, nu este permis să rămânem staționari nici pe terenul acesta. Dacă stăruințele conducătorilor naturali ai poporului, a preoților și învățătorilor, au dat în direcțiunea aceasta pân'acum rezultate insuficiente, vor trebui să intervină alți factori, băncile noastre cu autoritatea lor, și atât în interesul lor propriu, cât și al numeroasei lor clientele, să caute a realiza cât mai grabnic ideile expuse în liniamente generale în articolul „Asigurările” din Nr 4 ex 1904 al acestei reviste. Să dăm poporului nostru ceea-ce îi lipsește: școala economică, să-l instruăm și luminăm asupra importanței și avantajiei, ce i-le oferă asigurările și să-l familiarisăm cu aceasta instituțiune introducând la băncile noastre, prin o „energică dar binefăcătoare presiune” asigurarea obligătoare a edificiilor, față de toți aceia, cari apelează la ele pentru acoperirea trebuințelor lor de credit. În modul acesta asigurările s'ar generaliza mai întâiu în cercul mai restrins al clientelei băncilor noastre și prin acesta în cercuri tot mai largi ale poporului nostru, devenind un bun isvor de ajutorare în casuri de pagube elementare neașteptate.

Introducerea asigurărilor obligătoare la băncile noastre s'ar pute face fără multe greutate, fără a impune poporului sarcini prea grele și fără a înmulți preste măsură lucrul funcționarilor, căci fie-care societate de asigurare, cu care singuraticile noastre institute de bani ar intra în legături permanente, va căuta să calculeze premiile cele mai mici posibile și va fi gata, la cerere, să poarte însași evidența despre toate scadențele premiilor de asigurare, a terminelor de înnoire a polițelor etc., pe cari apoi le ar comunica băncilor interesate prin niște consemnări lunare, rămânând apoi în sarcina acestora a încasa dela clientelă pre-

miile plătite. Prin introducerea asigurărilor, băncile noastre ar ajunge tot odată și la un nou izvor de venit, la așa numitele „provițiuni de incasso“, pe cari le plătesc societățile de asigurare în mărime de 10%—15% ale premiilor incassate și cari la un revirement mai mare se pot urca adeseori la sume destul de însemnate.

Chestiunea asigurărilor contra focului este din toate punctele de vedere o chestiune de importanță, care merită a fi studiată cât mai aprofundat și răspândită din partea institutelor noastre financiare.

C. P.

Organisarea instituțiunii revisorilor.

Crisele economice nici-când n'au trecut, fără de a deștepta în oameni nisuița pentru delăturarea rețelilor existente. Malversațiunile și falimentele ivite și la noi, dar mai cu seamă în Germania, au dat naștere unor idei noi, au dat impuls pentru crearea unor instituțiuni și întocmiri noi, cari deși nici mai înainte n'au fost total necunoscute, totuși nu s'au considerat ca absolut necesare, indispensabile.

Așa este *instituțiunea revisorilor*. Înainte cu câți-va ani se vorbea la noi despre instituțiunea revisorilor din Anglia numai ca despre o curiozitate; dar nu ne-a trecut prin minte, nici pe timpul celor mai dese crize, că noi încă am avea lipsă de o asemenea instituțiune. Geloși pe autonomia institutelor de bani și temându-ne de divulgarea secretului de oficiu, păzit cu multă sfințenie, nu ne-am putut împăca cu gândul, că instituțiunea revisorilor să se încetățenească la noi, și „oameni străini“ să poată privi în registrele noastre, ba — ceea-ce ne puteam închipui și mai puțin — ca oameni străini de institut și independenți de direcțiune să poată face observări asupra conducerii, contabilității și bilanțului.

Dar cu toate acestea instituțiunea revisorilor bate deja la ușe; astăzi numai cere intrare, în curând însă va *pretinde*. În cursul anului trecut institutele de bani din țară s'au organizat în patru asociațiuni diferite și scopul principal urmărit de fie-care din aceste patru asociațiuni este: revisuirea administrațiunii interne și a contabilității institutelor de bani asociate și aceasta prin experți capabili; pân'acum acest control extern este obligator numai la una din asociațiunile amintite, credem însă că în scurt timp controlul va deveni obligator și la celelalte. Asociațiunile din chestiune prin urmare deja au lipsă de specialiști distinși și demni de toată încrederea, cari să fie capaci a revisui fundamental registrele și bilanțul diferitelor societăți. Și aci trebuie să combatem o părere greșită. Mulți cred că agendele revisorului le poate implini *fie-care contabil specialist*. Nu este așa. Pentru-ca cineva să fie imediat orientat în registrele purtate de alții după diferite sisteme, să poată descoperi iute greșelile, să poată revisui fundamental și în timp cât mai scurt bilanțul atât în totalitatea sa, cât și în părțile sale constitutive, se cer cunoștințe speciale, mai presus de toate însă praxă mare și istețime specială, cu un cuvânt se cere ca respectivul să aibă dela fire inclinare spre lucrurile acestea. Revisorul nu poate petrece zile, săptămâni întregi la un institut, spre a se introduce în sistemul de contabilitate usitat acolo, și a revisui cu pedanterie,

poziție de poziție, toate lucrurile; revisorul bun va urma devisa lui Cesar: „am venit, am vădut și am invins!“ El trebuie să cunoască toate sistemele de contabilitate, toate apucăturile de contare, trebuie să percurgă în câte-va minute cu privirea o legiune întregă de colonne de cifre, trebuie să observe fie-care greșală, fie-care întrelăsare și să dea imediat de cauza diferințelor constatate. La acestea se recere multă agilitate și — nu se poate destul accentua, — o praxă extraordinar de mare, lucruri pe cari academia comercială, care produce contabili, în actuala sa organizație le poate oferi cu atât mai puțin, cu cât viitorului contabil încă d'abia îi dă mai mult, decât cunoștințele teoretice, pe când praxa trebuie să și-o însușească cu timpul în serviciul efectiv.

Sunt însă și alte semne, care ne arată că trebuie să ne cugetăm de urgență la organizarea instituțiunii revisorilor. Este știut că în sinul și în cercul guvernului chestiunea controlului extern la institutele de bani este viu discutată. Cum să se exercieze controlul, încă nu este decis; guvernul nu este dispus a lua în mână controlul institutelor de bani, ci lasă afacerea aceasta bucurios în grija diferitelor asociațiuni a institutelor de bani, *dacă acelea vor fi în stare a exercia controlul obligator prin experți acomodați la aceasta*. Față de însoțiri chestiunea controlului ia o formă de tot hotărâtă. Conform noului proiect de lege al lui Dr. Nagy, referitor la însoțiri, judecătoriile comerciale vor fi obligate a supracentura din oficiu scriptele și între acestea de sine înțelese, bilanțurile înaintate la ele din partea asociațiunilor. Aceasta o vor pute face judecătoriile comerciale (pentru însoțiri judecătoriile cercuale) numai cu ajutorul unor specialiști experți, și fiind-că deja acum numărul diferitelor însoțiri este foarte mare, chiar și numai supracenturarea registrelor și bilanțurilor acestora va ocupa un mare număr de revisori.

Prin urmare trebuie organizată instituțiunea revisorilor, luând de timpuriu dispozițiuni ca atât asociațiunile institutelor de bani, cât și judecătoriile comerciale să dispună de un număr suficient de revisori calificați. Se nasce deci înainte de toate întrebarea, pe ce basă să se organizeze instituțiunea revisorilor, cu alte cuvinte, cine să fie obligat a se îngriji de revisori calificați. În privința aceasta sunt cunoscute următoarele modalități.

Organisarea colegiilor de revisori, cum sunt în Anglia și Olanda. În Anglia sunt institutele „Society of Accountant and Auditori“ și „Institute of Chartered Accountant in England and Wales“, iar în Olanda este institutul „Nederlandsch Instituut von Accountants“, cari se îngrijesc de formarea revisorilor calificați și demni de încredere. Toate acestea sunt *institute private*, propriamente colegii de ale revisorilor, cari au interes ca să se susțină buna reputațiune a instituțiunii. De fapt în Anglia autoritățile, judecătoriile, etc. au deplină încredere în activitatea revisorilor ambelor institute, recunoscând autenticitatea rapoartelor lor, deși nu odată s'a întâmplat, că în butul raportului favorabil al revisorului la întreprinderea respectivă s'au descoperit în curând iregularități. Instituțiunile acestea au desavantajul că sunt prea *costisitoare*, pentru-că revisorul privat, ca să poată trăi ciuștit din venitul său, trebuie bine remunerat. Mai au și desavantajul, că revisorii englezi controlează numai, aceea ce se cere dela d. ex. se cere numai revisuirea bilanțului în ce privește exactitatea cifrelor, revisorul nu merge mai departe și intrucât singuraticile poziții ale bilanțului consună cu sumele finale ale registrelor, certifică simplu exactitatea bilanțului, fără a mai cerceta dacă inscrierile din registre sunt exacte ori nu.

De grupa a doua se țin *revisorii diferitelor asociațiuni*, ca d. ex. în Germania, unde se îngrijesc de revisori asociațiile institutelor de bani. Aceste asociațiuni însă nu se ocupă cu calificarea acelor, cari voiesc să ajungă revisori, ci li iau pe aceștia de acolo, unde-i află. Decret de revisori publici primesc profesori contabili, comercianți și alte persoane recomandate de camerele de comerț și versate în ale contabilității. Dintre aceștia apoi casele de păstrare și alte întreprinderi, cari au lipsă de revisori, pot alege după plac.

Asociațiunile însoțirilor au revisorii lor proprii, dar atât pentru aceștia, cât și pentru cei de mai înainte, revisiunea este numai o *ocupațiune secundară*; aceștia așa dară sunt deja mai efțini și remunerațiunea li-o fixează de regulă camera ori asociațiunea dela care și-au primit diploma.

De grupa a treia se țin *revisorii judecătorești* sau *experții judecătorești*. Aceasta instituțiune este încă puțin dezvoltată; tribunalele aplică din cas în cas ca experți de regulă specialiști, despre cari presupun, că au cunoștințele recerute. Că alegerea lor nu totdeauna este nimerită sunt destule exemple. Dar dacă proiectul lui Dr. Nagy devine lege, este absolut de lipsă, ca pentru exercitarea controlului din partea judecătorilor ceruiale să existe revisori permanenți, cari să-și documenteze calificația și să stea ori când la dispoziția respectivului referent judecătorec.

Grupa a patra ar fi *colegiul revisorilor de stat*, care astăzi există încă numai în teorie. Crearea acestei instituțiuni o solicează aceia, cari pretind introducerea controlului de stat față de institutelor de bani, cari administrează depozite spre fructificare. Aderenții acestei instituțiuni cred că înainte de toate este de lipsă, ca pentru cei-ce au absolvat cu succes vre-o academie comercială și ar dori să devină revisori, să se deschidă un *curs practic*. Ascultătorii acestui curs ar depune un examen special după care ar fi numiți pe timp de 3 ani *ajutori de revisori*; în cursul celor 3 ani ar fi delegați pentru câștigarea cunoștințelor practice lângă un revisor și numai după aceea ar primi înșiși diplomă de revisori. Preste revisori ar fi instituită o *comisiune supracensurătoare de stat*, care ar censura toate rapoartele intrate la ea din cas în cas dela revisor. Revisorii de stat ar fi plătiți de stat, prin urmare în cazul unei delegări din oficiu, respectivul institut de bani, asociațiune, întreprindere industrială ori comercială, n'ar avé să se îngrijescă de remunerarea revisorului; dar toate institutelor de bani și însoțirile, cari stau sub supraveghiere și control de stat resp. judecătorec, ar trebui să contribuiască cu un anumit pașal la purtarea cheltuelilor împreunate cu instituțiunea revisorilor.

Abstrăgând, că la noi amestecul statului în afacerile interne ale institutelor de bani private este imposibil, revisiunea de stat ar mai avé și desavantagiul, că s'ar introduce în purtarea registrelor și compunerea bilanțului un șablon, care ar sta în calea ori cărei dezvoltări și perfecționări pe terenul acesta. Revisorii de stat adecă ar trebui să urmeze o normă fixă, ceea-ce ar reclama compunerea a mii de regulative și ar duce la introducerea sistemului birocratic în administrația institutelor de bani private și a însoțirilor.

Resumând modalitățile înșirate în cele premergătoare pentru organizarea instituțiuni revisorilor, credem că opiniunea publică a interesatilor dela noi, se va pronunța pentru revisiunea exerciată de organe de ale asociațiunilor. Dar pentru-ca revisiunea exerciată pe calea aceasta să fie eficace, trebuie:

1. Ca numărul asociațiunilor institutelor de bani și al însoțirilor să fie cât se poate de mic, dacă se poate câte unul.

2. Ca pentru membrii diferitelor asociațiuni controlul să fie *obligător*.

3. Ca asociațiunile să se îngrijească, ca viitorii revisori să-și însușească calificația recerută pentru aceasta funcțiune.

4. Ca judecătorii și autoritățile să aplice ca experți pe revisorii asociațiunilor. (După „M. P.”) †

Despre circulațiunea cu pașapoarte la granița românească și sârbească.

Ministrul de interne a trimis autorităților polițiale și municipiilor din apropierea graniței române și sârbești o ordinațiune referitoare la controla circulației de graniță, la revisiunea pașapoartelor, la liberarea certificatelor de călătorie și la adunarea datelor ce se referă la circulațiune. În resumat ordinațiunea aceasta e de următorul cuprins:

Trecerea graniței se permite cetățenilor ungari numai cu pașaport sau cu certificat pentru circulațiunea de graniță. Supușii străini, pentru de-a putea trece granița, au trebuință de un pașaport ori de un certificat liberat de autoritățile lor proprii. La intrarea în Ungaria cetățenii ungari au trebuință de aceleași documente de călătorie ca și la eșire. Supușilor străini li-se permite intrarea numai pe baza pașapoartelor ori certificatelor de călătorie.

Fără pașaport sau certificat pot trece granița: a) organele comunale, comitatense și de stat aplicate la stațiunile ungurești sau românești din graniță, membrii familiei și servitorii acestora — în scopul acuirării mijloacelor de traiu din tirgul proxim al statului vecin; b) locuitorii din Verciorova, cari vreau să meargă la Orșova, dacă sunt cunoscuți organelor de graniță și nu sunt suspecti; c) ofițerii căilor ferate ungurești și românești și reprezentanții de-ai statului, dacă sunt în uniformă sau dacă se legitimează cu atestat dela superiorii lor. Medicii și amployații societății ungurești de navigațiune fluvială și maritimă, precum și acei ai societății dunărene de navigațiune pot trece granița incolo și incoace, dacă se legitimează cu cartea de lucru sau de serviciu, sau eventual cu o scrisoare din partea căpitanului de port sau a agentului, care-i trimite; tot astfel și șilerii acelor societății, dacă sunt luați în lista referitoare la numele șilerilor.

Certificatele de călătorie pentru graniță pot fi liberate de către primarii comunelor, cari nu sunt mai depărtate decât 40 de kilometri dela graniță, pentru acei locuitori ai lor, cari se justifică ca șileri sau lucrători fără mijloace, precum și pentru acei membrii ai comunei, cari nu plătesc mai mult decât K 7.— dare de pământ, sau ca economi de vite nu dau în darea personală mai mult ca K 12.—. Aceste certificate sunt libere de timbru și îndreptătesc la o *singură trecere incolo și incoace în decurs de 8 zile*.

Certificatele de călătorie nu se pot libera pentru persoane:

- a) al căror drept de călătorie e restrins prin data-riința de-a se înfățișa la asentare și la serviciu militar;
- b) contra cărora e în curgere procedura criminală, ori cari sunt judecați deja, dar încă nu și-au făcut pedeapsa;

- c) cari numai condiționat se află pe picior liber;
- d) cari intenționează a emigra;
- e) pentru femei minorene, cari vreau să treacă granița fără familia lor.

CertIFICATELE DE CĂLĂTORIE PENTRU GRANIȚĂ LE POT LIBERA: vice-comiții și căpitanii de poliție ai municipiilor comitatense și urbane, cari sunt mărginașe cu România și Serbia; protopretorii comitatelor mărginașe; comisarul polițial de graniță din Vodica și Turnu-roșu; conducătorul și locțiitorul conducătorului stațiilor de intrare din Branul de jos, Tulgheș, Vulcan, Turnu-roșu, Piatra-albă, Șanțul vechiu și Poiana-Sărată; în fine conducătorii și locțiitorii conducătorilor oficiilor secundare de vamă din Bodzakraszna, Gyergyóbkás și Zăbola, respective Mikes-Felep. Pentru liberarea certificatelor de călătorie servesc exclusiv blanchetele procurate de minister.

Persoanele, cari n'au documente de călătorie, vor fi impedeate de-a trece granița, dar cetățenii ungari nici în cazul când n'au documentele prescrise, nu pot fi impedeți de-a intra, dacă dovedesc ori fac verosimil dreptul de cetățeni ungari și identitatea persoanei lor.

Cel-ce se folosese de pașaport fals liberat pe alt nume, sau predă pașaportul său altuia spre folosință, face referitor la sine sau la colegul său de călătorie vre-o fașiune falsă, sau trece granița fără document de călătorie, — trebuie predat autorității competente, spre mai departe afacere, și anume un supus străin necondiționat, iar un cetățean ungar numai dacă nu poate dovedi identitatea persoanei sale.

În sfârșit ordinațiunea conține încă unele dispozițiuni referitoare la datele ce sunt a se aduna pentru scopurile oficiului statistic al țării.

ORDINAȚIUNEA ACEASTA ÎNTRĂ ÎN VIGOARE CU 1 AUGUST A. C. DIN INCIDENTUL CĂ TOT CU ACEASTĂ DATĂ S'A INTRODUS ȘI ARTICOLUL DE LEGE VI. DIN 1903, CARE MODIFICĂ DISPOZIȚIILE DE PÂNĂ ACUM REFERITOARE LA LIBERAREA PAȘAPORTELOR.

Dintre noile dispoziții ale legii amintite e de însemnat că validitatea certificatelor s'a redus dela 15 la 8 zile și că certificate pot căpăta afară de lucrători și străini, numai acei cetățeni, cari le cer într'un comitat străin. În comitatul propriu, acolo adecă, unde-și au locuința stabilă, numai pașaport *anual* își pot scoate plătind considerabila taxă de K 8.—. Afară de aceea pașaportul anual mai trebuie iscălit și de consulul român din Budapesta. Această dispoziție, în cas de deosebită urgență, nu poate avea altă urmă decât eludarea legii. Dacă cetățeanul ungar nu poate aștepta până-ce pașaportul îi va sosi din Budapesta, va călători într'un comitat străin și va mijloci liberarea unui certificat de frontieră pe 8 zile, deși absența lui din țară, după împlințuri va dura poate timp mai îndelungat.

De aci se vede că legea aceasta nu promovează în toate privințele interesele circulației dela graniță. Dovadă că nu le promovează sunt diferitele voci de presă, cari deja înainte de-a fi intrat legea în vigoare, au și inventat espedientul pentru eludarea ei. Când însă legea însăși dă anză pentru de-a fi eludată, e prea evident, că dispozițiile ei jignesc și respective restring interesele cardinale de circulație ale locuitorilor dela frontieră, din ceea-ce și comerțul poate suferi o stagnare simțitoare pentru budgetul statului. SS.

Nutrețul tocat (tăiat).

Agricultorii nostri întrebunțează ca nutreț — chiar și în anii cei buni — paie și pașii de cucuruz. De aceste soiuri de nutreț ei fac i. să adesea cea mai rea întrebunțare. Paiele sau le dau în amestecare cu fân, și astfel mai merge sau le dau goale și întregi, cum ies din mașina de treerat, ceea-ce e procedură cât de greșită. Tot atât de greșit e și modul cum se dau vitelor pașii de cucuruz (jipii).

Acestui rău trebuie să i-se pună stavilă, și anul acesta atât de lipsit de nutreț ne va constrânge, cred, să începem o îngrijire mai rațională a vitelor și o cruțare a nutrețului.

Cum să începem?

Înainte de toate vom trebui să adunăm și păstrăm cu cea mai mare îngrijire: paie, pleavă, turnameată și pașii de cucuruz.

Unde nu s'a introdus încă ori sunt de tot puține mașini de tăiat nutreț, oamenii să se întovărășească câte 5—10 și să cumpere câte o astfel de mașină, care face servicii prețioase nu numai în anii cei răi, dar și în anii cei mai buni.

Dând vitelor paie, pașii de cucuruz etc. în stare amănunțită, cruțăm mult nutreț vitele se nutresc mai bine și chiar se îngrășe; astfel obținem un câștig evident în economie. În anul acesta așa de rău e indispensabil să introducem pretutindenea mașina de tăiat.

În nutrețul tăiat trebuie să între tot ce rămâne neconsumat în iesle și ce a căzut lângă ele, pașii de cucuruz, paie și mai ales cele de ovės și de orz, vręjii de fasole, paie rămase din treeratul trifoiului ș. a.

Acest nutreț tăiat vitele nu-l mănâncă bucuroși, dacă li se dă fără a fi anume pregătit prin fermentațiune sau dospire care se face în modul următor:

Nutrețul tăiat se așează în două putine (cădi) mari (mărimea lor depinde dela numărul vitelor de nutrit) astfel că pe fund să vină un strat de astfel de nutreț în grosime de circa 10 centimetri (cam de o palmă); peste acest strat se preseră de tot puțină tocătură de napi de nutreț s'au de napi de miriște, ori de cartofi, etc. După aceea se preseră puțină țărițe. Urmează apoi iar un strat de nutreț tăiat (paie etc.) și peste el napi tăiați și puțină țărițe, continuându-se astfel până s'a umplut vasul. În fine nutrețul se indeasă cu un pisălug anume de lemn, și apoi se toarnă cu o cană de udat 2—3 ferii de apă ferbinte — după mărimea vasului — și pe urmă vasul se acopere cu un straiu.

După trei zile acest nutreț bun este pregătit îndeajuns, vitele îl mănâncă cu cea mai mare plăcere până la ultimul fir. Chiar și porcii, ce se țin preste iarnă consumă foarte bucuroși acest nutreț.

Îndată-ce se începe nutrirea din un vas, se umple în modul arătat celalalt vas, ca astfel de nutreț să nu se gate.

Fân sau otavă să se dea în porțiuni mici numai înainte de adăpat.

Cailor să li se dea ovėsul amestecat în nutrețul tocat (tăiat).

La început să se dea din nutrețul numit de trei ori la zi, fie-cărei vite numai câte o litră; mai târziu, după-ce s'au obicinuit cu el, câte 2, 3, 4 litre și se poate ridica până la 60 litre pe zi.

Cine nutrește vitele astfel, cruță mult fân (în acest an trebuie neapărat să cruțăm) neavând de unde

cumpăra). vitele nu vor slăbi, ci se vor îngrășa și vacile nu vor imputina laptele.

Acest mod de nutriție, se înțelege, costă mult, foarte mult — nu bani — ci lucru. Lipsa însă ne va împintena și trebuie să ne împintene la lucru mai mult; iarna și așa nu ne prea îmbuldesc alte lucruri.

+

Cooperativele în România.

Mișcarea cooperativă din orașe a provocat mișcarea cooperativă din comunele rurale; acesta este un fapt pe care nimeni nu-l poate contesta.

Ca toate începuturile, unele societăți cooperative din orașe au dat greș, fie din nepriceperea administratorilor, fie din lipsa lor de scrupulositate, fie din cauza nepăsării publicului.

În toate țările s'a întâmplat astfel și nereușita unora din aceste societăți nu trebuie să ne alarmeze peste măsură.

Până acum nu se vorbește decât de bine de băncile cooperative din sate. Am mai spus-o odată și o repetăm că prea au răsărit ca prin minune miia și mai bine de bănci rurale, că ele au fost înființate în bună parte, în mod factice, că administrațiunea multora lasă de dorit și că controlul Statului este iluzoriu.

Ziarul nostru, încă din primul număr, s'a ocupat de chestiunea societăților cooperative de tot felul și nu noi le vom fi potrivnici. Dorim însă ca organizațiunea lor să se facă cu cuminenție, acolo unde nevoile sunt mai mari și unde se găsec oameni destoinici și pricepuți cari să se ocupe cu conducerea lor.

Socotelile băncilor rurale sunt ținute în fel de fel de chipuri; nici măcar bilanțurile nu se întocmesc în același mod.

Deși suntem în mijlocul lunii Maiu, bilanțurile multor cooperative din sate nu sunt cunoscute, iar verificarea lor de către delegații Casei centrale a băncilor nu s'a sfârșit.

Dar nu de modul de funcționare al acestor bănci voim să ne ocupăm; ținem mai mult să arătăm că guvernul nostru nu se interesează de fel de cele-l'alte forme de cooperațiune și că se desinteresează cu desăvârșire de mișcarea cooperativă din orașe, unde cea mai mare parte a populațiunii are nevoie de credit.

Micii comercianți, micii industriași, meseriași, funcționarii chiar, găsec cu anevoință și cu dobânzi mari banii de care au nevoie.

De ce nu s'ar întinde beneficiul legii băncilor populare rurale și la orașe? De ce nu s'ar prevedea aceleași mijloace de control pentru societățile acum existente.

Societățile cooperative din orașe sunt întemeiate cu micile economii ale claselor de mijloc și cum ele sunt conduse după dispozițiunile codului de comerț, controlul acționarilor asupra administratorilor e cu desăvârșire nul.

Este drept că se țin adunări generale care aleg pe consilierii de administrație și pe censori. Dar câți din acționari vin la aceste adunări? Maximum 20—25 la sută.

Și aceștia hotăresc de soarta societății după indicațiunile administratorilor, cari de formă și nici de cum de fapt — sunt, după cum s'ar crede, controlați de censori.

Se impune o modificare a actualelor dispozițiuni din codul de comerț, cu privire la societățile cooperative din orașe, mai ales este de nevoie urgentă de

a se institui un control serios asupra operațiunilor cu care se indeletnicesc aceste societăți.

Aceasta este părerea noastră care isvorește din observațiunile zilnice, o punem în discuțiunea publică și vom fi mulțumiți dacă s'ar ține seama de ea.

(„Creditul“)

Cooperator.

JURISDICȚIUNE.

O decisiune interesantă în cauză de grevă.

La întrebarea inspectorului industrial din Seghedin ministrul de comerț a dat un rescript sub Nr. 22038/1904, ale cărui dispozițiuni pot pune capăt unor efecte de-ale grevei, cari mai ales pentru micii industriași invoalvă o primejdie mare. Nu arareori s'a întâmplat anume că lucrătorii angajați cu ruptul (plătiți după bucata prestată) ridicau avansuri fără de-a isprăvi apoi lucrul la care s'au angajat. Față de aceștia e a se aplica în sensul rescriptului, în cas de grevă, §. 159 al legii industriale, conform căruia calfele și lucrătorii de fabrică, cari părăsesc lucrul pe nedreptul, pot fi constrinși la îndeplinirea datorinței lor și pe lângă aceasta pedepsiți cu amendă în bani până la suma de K 40.—. Decisiunea aceasta se motivează cu provocare la §. 93. al legii industriale, care dispune, că lucrătorul angajat cu ruptul nici după demisionarea făcută în regulă nu poate repăși înainte de-a fi isprăvit lucrul la care s'a angajat și înainte de-a fi achitat eventualele avansuri primite. În același rescript se observă mai departe că învătăceii nu pot inscena greve în massă. §§.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea

Sibiu, 12 August 1904.

Era de prevădut, că lipsa generală a nutrețului și recolta aproape nimicită a porumbului, cari articole vor trebui importate acum din străinătate, nu va rămâne fără efect asupra *pieței interne de bani*. În urma cererilor înmulțite de bani deja se simte o încordare a etalonului și nu este schisă posibilitatea ca deja în timp scurt banii să se scumpească și mai mult. Cambii de bancă de prima bonitate, în preponderanță de proveniență ungară, s'au scontat în Viena la începutul săptămănei curente cu 27/8%. În Budapesta se înțelege banii sunt mai scumpi, cambii de ale morilor s'au putut plasa cu 37/16%, iar cambii de portfoliu dela 35/8% în sus.

În *străinătate* domnesce aproape pretutindenea abundență de bani; în Berlin scontul privat a fost de 21/2%—25/8%, iar în Paris abundența este chiar abnormală.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. Din raportul ministerului de agricultură dela 31 Iulie a. c. prezentăm următoarele date mai esențiale:

Între cerealele *grăul* a dat rezultate, cari asigură existența locuitorilor, recolta *orzului și sēcării* nu este satisfăcătoare, deși nu se poate număra între cele mai rele, iar recolta *ovėsului* se constată a fi mai slabă de cum se prevăduse în cronicile anterioare.

În perioada asupra căreia raportăm au cădut ploi bune în unele regiuni ale țării, îndeosebi în comitatele ardelene, în alte regiuni ploile au fost neindestulitoare

și peste tot au sosit prea târziu, pentru-ca cucuruzele să se mai poată repara.

Ca rezultat al acestei triste situațiuni se poate acum constata, că recolta cucuruzului din acest an — cu foarte puține excepțiuni — este rea și în cea mai mare parte amenințată cu nimicire. Mai dureros ne atinge această pierdere pentru-că la munte și la șes livețile arse și pășunile pleșuge ne prezentă o icoană nu se poate mai tristă.

Prospectele recoltei pe basa ultimului raport ministerial sunt următoarele.

	Teritoriul cultivat in jug.	Media recoltei per jug. cat. in măști metr.	Recolta totală in măști metr.	Recolta an. 1903 in măști metr.
grâu	6.031,547	5·90	35.622,400	44.077,154
săcară	1.979,351	5·89	11.669,000	12.911,013
orz	1.817,128	4·72	10.400,000	14.059,958
ovės	1.787,809	4·95	8.847,300	12.676,469

Cucuruzul, în urma timpului aproape neîntrerupt secetos, a decăzut așa de tare, că chiar urmând ploii cât de abundente, în cele mai multe locuri nu se mai poate reculege. Acțiunea stricăcioasă a timpului abnormal a fost simțită mai mult de sămănăturile din regiunea dintre Dunăre și Tisa, precum și din regiunile de pe ambii țărmii ai Tisei, unde partea cea mai mare a cucuruzului s'a uscat fără să ajungă cel puțin în stadiul înfloririi și al formării tuleului. Sămănăturile timpurii s'au dezvoltat ceva mai bine în regiunea dincoace de Dunăre, în părțile banatice și ardelenice cum și în regiunile muntoase nord-ostice; dar și aici tuleii sunt mai mult sau mai puțin fără boabe. Intre astfel de împrejurări recolta cucuruzului din țară stă la un nivel cum de mulți ani nu s'a întemplat. Cucuruzul uscat s'a întrebuintat în multe locuri ca nutreț.

Cartofii în cele mai multe regiuni ale țării au rămas mici și nedevolțati; vrejii și foile s'au uscat.

Plantele de grădină și curechiul în cea mai mare parte s'au ofilit și curechiul este atacat de insecte. În unele locuri aceste plante s'ar mai putea reculege prin ploii și prin udare.

Pășuni sunt puține, dar de bună calitate.

Meiul și hrîșca au dat o recoltă slabă.

Recolta tutunului promite a fi foarte slabă.

Cănepa și inul au dat recoltă slabă; ele au rămas mici și topirea lor, în lipsa de apă, este împiedecată în multe locuri.

Recolta hemeiului timpuriu este mică; soiurile târzii încă nu vor da o recoltă mai bună.

Napii de zahar și de nutreț timpurii s'ar mai putea reculege și acum în unele locuri, dacă ar urma ploii; sămănăturile târzii însă vor da o recoltă foarte slabă.

Trifoiul și luțerna au otăvit foarte slab sau n'au otăvit de loc în perioada ultimă, așa că nu s'au mai putut cosi, ci cele mai multe din ele au fost întrebuintate pentru pășune. *Cucuruzul de nutreț și mohorul* de asemenea nu s'au dezvoltat în cea mai mare parte și încep a se vesteji și usca.

Livețile numai în puține locuri se pot cosi; unde mai e posibil se întrebuintează spre scopuri de pășunat.

Pășunile abia mai oferă hrană pentru animale.

Desvoltarea *strugurilor* este împiedecată prin seceta cea mare și îndelungată, iar prospectele satisfăcătoare de până acum mereu se reduc. Foile viței se vestejesc și uscă în multe locuri.

Recolta poamelor s'a imputinat mult prin căderea lor produsă de secetă; din această cauză și dezvoltarea lor e defectuoasă.

În România recolta *grăului* a fost relativ bună, a *orzului* slabă, a *ovėsului* mijlocie, iar a *cucuruzului*

aproape perdată. Din această cauză s'a și interzis exportul cucuruzului. *Fân* este de tot puțin. *Pășunile* sunt total arse și domnesce o lipsă foarte simțită de nutreț.

*

Recolta cucuruzului în Statele unite nord-americe promite a fi din cele mai bune — în contrast cu recolta compromisă dela noi și din România. Conform evaluării din Iulie se speră că recolta an. crt. va fi superioară tuturor recoltelor Uniunii dela 1899 încoace. S'au cultivat cucuruz mai mult cu 3 milioane acres și se speră o recoltă cu aproape 300 milioane bushels superioară celei din anul trecut.

În acest caz pericolul n'ar fi din cale afară prea mare nici pentru noi.

*

Tarif excepțional pentru transportarea nutrețului. În considerarea lipsei de nutreț ce domnesce în acest an ministrul de comerț, afară de favorurile încuviințate deja pentru transportarea *fânului, paielor și a nutrețului tăiat*, a mai încuviințat transportarea cu prețuri reduse pe căile ferate și a altor soiuri de nutreț: *cucuruz, mazărice, pleavă, țărițe, turte de oleu, urliuală de orz, urliuală de cucuruz, pospăiu din mori, lături din vinărsării, melassă (siropul ce rămâne din fabricarea zahărului), napi de nutreț*, etc.

Favorurile aceste se acoardă numai agricultorilor, nu și comercianților în scop de speculațiune sau pentru export. Și agricultorii vor putea beneficia de aceste favoruri numai dacă vor avea legitimațiune dela reuniunile economice comitatense sau provinciale ori dela Reuniunea de agricultură regnicolară. Se va plăti taxa de transport redusă după o greutate faptică de cel puțin 10,000 kgr. (un vagon). Dacă greutatea faptică ar fi mai mică de 10,000 kgr. se va plăti ca și după o greutate de 10,000 kgr. Acest favor are loc cu începere dela 10 August a. c. pentru încărcături făcute la o stațiune depărtată cel puțin 50 km. dela graniță.

+

CRONICA.

Importul de aur. În prima jumătate a anului 1904 Austro-Ungaria a importat aur în valoare de K 14·12 mil., față de K 4·6 mil. în semestrul prim al anului 1903, prin urmare în anul curent importul de aur s'a întreit. Asemenea a crescut importul de monete de aur cu K 5·5 mil., dela K 23·39 mil. la K 28·86 mil.

*

Bancnote false. Atât în capitală cât și în unele orașe din provincie s'au descoperit în zilele din urmă falsificate de bancnote à K 100 și K 10 astfel că la primirea acestor piese se impune precauțiune. Falsificatele à K 100 arată iregularități mai evidente pe partea textului maghiar, la pajura coroanei ungare, care nu este umbrită mai deschis și mai închis, ca la bancnotele veritabile, ci este ținută într'o culoare. Falsificatele de bancnote à K 10 sunt fabricate pe cale fotografică, hârtia este mai subțire și mai moale decât la bancnotele veritabile, iar culoarea este mai închisă și unsuroasă. Nr. 002720 și seria 1040 sunt imprimate în mod foarte primitiv cu culoare roșie, care umezită se șterge. Din câmpul intern al falsificateilor lipsesc liniile cu valori și desemnul capetelor este inclar și murdar. În loc de „Szám“ este tipărit „Gzám“ și în loc de „Serie“ — „Gerie“. Alte falsificate à K 10 au hârtie mai dură, culoare verduie, valorile din câmpul bancnotei sunt spălăcite. Cifrele „10“

din cele două colțuri de sus ale bannotei, precum și cuvintele „Tiz koronát“ și „Zehn Kronen“ au aceeași culoare brună, ca și cealaltă parte a bannotei pe când la bannotele veritabile culoarea acestor cuvinte resp. cifre este mai închisă. Cifrele resp. cuvintele „Szám 016720“ și „Serie 1171“ sunt scrise cu mâna, cu o culoare roșie vie, care umezită se șterge; afară de aceasta numerii falsificatelor sunt cu $\frac{1}{2}$ mm. mai mari decât la bannotele veritabile.

*

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Albina*“ institut de credit și de economii în Sibiu. Bilanțul semestral al acestui institut încheiat cu 30 Iunie a. c. și publicat între inserțiunile numărului nostru ultim, arată în comparațiune cu bilanțul semestralului I al anului 1903 următoarele schimbări mai însemnate: Active totale K 23.082,947 — (+ față de 1903 de K 1.639.090.—) din care sumă Escompt cu K 7.471,819.— (— circa K 300,000.—); Imprumuturile hipotecare arată o mică creștere, dela K 5.619,461.— la K 5.638,744.—. Cresceri mai însemnate arată: Creditele de cont-curent dela K 564,352.— la K 1.575.192.—. Efecte proprii dela K 1.882,756 la K 2.997,643, va să dică de K 1.114.887.—; apoi Efectele fondului de garanție al scris. fonc. de K 95.834.— (starea K 517,985.—) și Realitățile proprii dela K 685,445.— la K 710,006.—. Decreseri arată Imprumut. pe oblig. cu caventi de K 160,757.— la K 1.677,653.—; Cred. camb. cu acop. hip. dela K 2.009,814.— la K 1.986 729.— și Lombardul cu circa K 14,000 — la K 68,637.— iar poziția Debitori este cu circa K 30,000.— mai mică decât în 1903 (starea K 193,143.—).

Dintre pasive au crescut Fondul de garanție al scris. fonc. cu K 100,000 la K 500,000 din Fondul special de rezervă, conform hotărârii ultimei adunări generale; cu toate acestea Fondul special de rezervă se presintă cu suma de K 122,026.—. Fondul de pensune se cifrează cu K 446,848.— (+ față de 1903 de K 27,262.—). Depozitele spre fructificare încă arată o creștere de preste K 2.000,000 la K 13.876,406, iar Scrisuri fonc. au fost în circulațiune la finea lui Iunie a. c. în valoare de K 5.471,000 față de K 5.102,000 în 1903. Decrescere arată dintre pasive numai Reescomptul dela K 1.576,897.— la K 674,316.—. Profitul net al primului semestru 1904 în sumă de K 116,308 este cu circa K 4000 mai mic decât în 1903. Venitul brut se cifrează cu K 679,496.— (1903 K 639,342.—).

*

„*Agricola*“ însoțire economică de magazin și anticipație în Hunedoara. Însoțirea aceasta, întâmpinată la fondarea sa în unele cercuri cu rezervă și aceasta probabil în urma tristelor experiențe făcute cu societățile noastre comerciale, și-a încheiat și anul al II de gestiune cu câștig și încă cu un câștig însemnat de K 4248-96, de 3 ori mai mare decât în 1902/3. Bilanțul pe 1903/4, încheiat pe timpul dela 1 Iulie 1903 până la finea lui Iunie 1904, arată active totale de K 131,895-29 din cari relevăm următoarele poziții mai însemnate: Cereale K 8084. Avansuri pe vite și Afaceri lombard K 16,015.—. Cambii în portofoliu K 65,844.—; Magazii și edificii proprii K 22,416.—. Debitori K 1316.—. Dintre pasive sunt de relevant: Capital social K 33,350.— din care vărsat K 9423.—. Fond de rezervă K 1108.—. Depozite K 33,264.—. Cont curent și Reescompt K 37,974.— și Sarcina magaziiilor și caselor proprii K 18,000.—. Venitul brut se cifrează

cu K 13,125.— realizat în cea mai mare parte din Escompt (K 5746.—), apoi K 3495.— din Avansuri și Lombard și K 1708.— din Cereale etc. Dintre cheltuieli remarcăm Interesele diverse cu K 3777.— apoi Salarele cu K 2817.— și Spesele cu K 911.—.

În raportul direcțiunii către adunarea generală, ce a fost convocată pe 7 crt., se constată că însoțirea, ce ne preocupă, începe a câștiga tot mai mult sprijin la public și că în timpul din urmă 2 bănci de ale noastre și 4 particulari au cerut și obținut voia de a face praxă la „Agricola“ și a studia întocmirile ei.

Pentru a-și mări capitalul și numărul membrilor însoțirea intenționează a atrage în sfera sa de interese și o parte a debitorilor sei și anume astfel, că încassează dela clienți la replătiri de imprumuturi câte K 1—2, până vor fi K 10.— când li se va libera câte un titlu provisor și având 5 titluri provisorii clienții primesc părți fundamentale deplin plătite. Revirementul anului 1903/4 a fost de K 570,145, față de K 219,313.— în 1902/3, iar activele au crescut față de anul precedent cu K 48,010.—.

Relativ la distribuirea profitului net realizat în sumă de K 4248-96, direcțiunea a prezentat adunării generale următoarea propunere:

6% dividendă dela capitalul de K 23,927.— K 1434-62; fondului de rezervă K 1891-09, cu care acesta se urcă la K 3000.—; tantiemă: direcțiunii K 347-35. comitetului de supraveghiere K 127-46, directorului executiv K 85.— și funcționarilor K 170.—; remunerațiune servitorului K 15.—; Scopuri filantropice K 100.— anume: școalei române din Hunedoara K 50.—; societății pompierilor K 25.—; fondului propopesc în Hunedoara K 25.—; la dispozițiunea direcțiunii K 77-44.

*

„*Concordia*“ societate comercială pe acțiuni în licuidare în Sibiu. În urma nesucceselor sale de mai mulți ani și fără speranță de a se mai putea reculege vre-odată, societatea aceasta în ultima sa adunare generală, ținută anul trecut, s'a văzută necesităată a decreta, precum se scie licuidarea, numind licuidatori pe foștii membrii ai direcțiunii. Licuidatorii au început imediat a desface mărfurile atât en gros, cât și en detail și a încassa pretensiunile pendente, astfel că cu începere dela 1 August a. c. „Concordia“ a încetat de a mai avé afacere deschisă, mai dispunând numai de cantități mai mici de mărfuri în magazine, pe cari se nisuesce a le desface cât se poate mai favorabil și în timpul cel mai scurt posibil. Încassarea pretensiunilor încă este în curgere, astfel că despre rezultatul licuidării acum încă nu se poate sci nimic pozitiv.

Afacerea de băcănie și coloniale a „Concordiei“ a trecut în proprietatea dlui Victor Onițiu, care o va purta sub firma sa proprie.

*

SUMAR.

Asigurările contra focului. — Organizarea instituțiunii revisorilor. — Despre circulațiunea cu pașapoarte la granița românească și sârbească. — Nutrețul tocat (tăiat). — Cooperativele în România. — *Jurisducțiune*: O decisiune interesantă în cauză de grevă. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Agricoltura*: Situațiunea agricolă, Recolta cucuruzului în Statele unite nord-americane, Tarif excepțional pentru transportarea nutrețului. — *Cronică*: Importul de aur. Bancnote false. — *Societăți financiare și comerciale*: „Albina“, „Agricola“, „Concordia“.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 10 August 1904.

%o	V A L O R I	Viena Bpesta	
		vinde	vinde
	Datoria publică comună.	v cor.	p. 100 k
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16 ^o / _o dare	99-45	100-50
5	„ „ arg. Ian., Iulie. 16 ^o / _o „	99-45	100-50
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20 ^o / _o „	—	195—
5	„ „ 1860 à fl. 500— „ 20 ^o / _o „	154-10	155—
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20 ^o / _o „	185-75	186—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „ 20 ^o / _o „	261—	261—
	Datoria publică austriacă.		
1	Renta austr. aur., scut. de dare	119-50	119-50
4	„ „ Cor.	99-40	99-50
3 ¹ / ₂	„ „ de invest.	91-20	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. „ scut. de dare	119-25	119-50
4	„ „ Cor.	97-20	97-55
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	89-10	89-25
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „	208—	209—
4	„ p. regul. Tisei sc. de dare	163-50	164—
4 ¹ / ₂	Oblig. de regalii croat-slav.	—	102-50
3	Impr. p. regul. Porților de fier	83-90	84-25
4	Oblig. rurale croato-slavone	—	99-50
4	„ „ ungare	98-65	98-75
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	278-50	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	98-50	98—
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104-25	—
2	„ „ sârbesci à 100 fr.	95—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	127-50	—
—	Impr. bulgar 1889	109-40	109—
	Serisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-35	—
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	318—	—
4	Banca austro-ungară 40 ¹ / ₂ ani	101-50	101-50
4	„ „ „ „ 50 ani	—	101-50
4 ¹ / ₂	Banca com. ung. Pesta	101—	101-25
4 ¹ / ₂	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110 ^o / _o în fl.	107-65	108—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 ¹ / ₂ ani	100-50	101—
4	„ „ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	97-60	98-50
4	Inst. de credit fonciar ungar	100—	100-50
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „	99-60	99-75
4 ¹ / ₂	Banca ipotecară ungară	100-80	101—
4	„ „ „ „ „	100-90	99—
4	„ „ „ „ cu premii	274—	136-50
3 ^o / _o	Banca hip. ung. cu premii	—	108—
5	Albina, Sibiu	—	102-50
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica. à fl. 5—	22—	23—
	Credit, à fl. 100—	471—	470—
	Clary, à fl. 40— v. c.	168—	—
	Buda, à fl. 40—	169—	170—
	Pálffy, à fl. 40—	172—	170—
	Crucea roșie austriacă, à fl. 10—	55-50	56—
	„ „ ungară, à fl. 5—	30-50	31—
	Rudolf, à fl. 10—	71—	—
	Salm. à fl. 40— v. c.	228—	—
	Salzburg, à fl. 20—	79-50	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	517—	—
	Triest, à fl. 50—	300—	—
	„Jó sziv“, à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-38	11-43
	„ c. reg.	11-36	11-33
	Napoleon'd'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19-06	19-05
	20 Marce germ. aur	23-53	23-54
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-53 ¹ / ₂
	Bilete germ. 100 M.	117-45	117-50
	„ franc. 100 Fr.	—	95-30
	„ ital. 100 Lire	95-20	95-32
	Ruble, bilete, 100	253-75	—
	Lei românesci, 100	—	95-40

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 10 August 1904.

	per 50 kg. vinde		
Grâu de Bănat (nou)	10-75—11-10		
„ „ Tisa (nou)	10-80—11-20		
„ „ Pesta (nou)	10-75—11-10		
„ „ Alba-reg. (nou)	10-70—11-05		
„ „ Bacica (nou)	10-65—11—		
Secară (nouă)	7-95— 8-20		
Orz (nou)	6-80— 7-25		
Ovės	7-30— 7-60		
Porumb	7-25— 7-40		
Rapiță (nouă)	10-90—11-30		
Untură de porc B.-Pesta	65-50		
Slănină (clisă)	52-50—56—		

Bursa de București.

Cursul din 10 August 1904.

	vinde Lei		
Renta amort. 1881 de 5 ^o / _o	100 ¹ / ₄		
„ „ 1892 5 ^o / _o	99 ³ / ₄		
„ „ 274 mil. 4 ^o / _o	89 ¹ / ₄		
„ „ 1898 4 ^o / _o	88 ¹ / ₄		
Fonciare rurale 5 ^o / _o	99 ¹ / ₂		
„ „ 4 ^o / _o	89 ¹ / ₄		
Seris. fonc. urb. București 5 ^o / _o	89 ⁵ / ₈		
„ „ Iași „ „	85 ³ / ₄		

„CIACOVANA“

Institut de credit și economii soc. pe acții în Ciacova.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Ciacovana“ în Ciacova publică concurs pentru ocuparea postului de contabil.

Salar anual K 1200—, locuință în natură și tantiemă statutară.

Cei-ce doresc a reflecta pentru dobândirea acestui post au să documenteze că au absolvat școala comercială cu examen de maturitate și să poseadă limba română, germană și maghiară perfect în vorbire și scriere.

Rugările sunt a se adresa d-nului *George Breban*, directorul institutului și mare proprietar în Ciacova (Csákova) până inclusive 15 Septembrie st. n. 1904.

Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în combinație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți eventual a se presenta în persoană directorului.

Ciacova, din ședința direcțiunii ținută în 23 Iulie 1904.

Nr. 66. (2-3)

George Breban,
director.